

1 71

La mestresa.

Pessa en un acte y en vers

Barcelona 1869.

Amich Almirall: Vullau acceptar pera la vostra colecció
del Teatre Català la present comedia inédita, qui es original
y autògrafa del meu oncle Andreu Drasén y Trias
ho vostre affm. amic

E. Moliné y Drasén

Personas

Beleta esposa de

Xarcó home petit

Laya filla dels Dos

S^{ra} Petronilla curandera

Pare Benet capellá

Signor Contenti cuyni napolita, marit de Laya

J^{ov} Gonsales directó de la fábrica

S^o Batllori capé de la mateixa

S^o Pau

S^o Pere } dependents

D^o Modest dueny de la fábrica que regen=
ta Dª Beleta. Jove de 25 anys.

Un noy que diu pocas paraulas.

Homes, donas y noys de la classe obrera.

L'acció passa en Barcelona

Acte rimick

Lo teatre representa una sala modestament amob-
lada. Dos portes a dreta y dos a esquerra.
Balcó a l'esquerra, en primer terme, al
fó porta cèntrica, una calaixera a un
costat, y sobre d'ella una escaparata ab
una Verge, una branca de boix al costat,
y una llantra encesa davant.

Las parets estaran plenas de quadros
de sants. Cadiras, y taula de foch
al centre. Sobre la calaixera una safata
ab botellas de gasosa servera llimó y tot
lo necessari per fer una bota.

Escena primera.

Batllo, Gonsales, Pau, Pere, jugant
al trenta-hu.

Bat. (Ab cartes a la ma)

Ninga un tres!

Gon. (Donantli una carta) Donchs es un rey!

Bat. "L cor m'ho deya!!

Gon. (Id)

Ara un as.

Bat. Va passo!

Gon. (A Pau) Va per vostre

Pau Ningam!

Pere Donchs ja passara

Gon. Quina vol?

Pau

Me falta un sis

Gon. El sis d'oros!! (donantli una carta)

Pere

J'ha acabat.

Pau Contemlas

Gon

Si.

Pau (Contant)

Quatre, sis.

3

divuit, vint y quatre, ay' ay'
frenta hu; Acabat l' joch.

Gon. Donchs anem a refresca

(S' alsa y va a buscar la sapata de
sobre las ^{cajaipera} ~~caja~~.)

Gaseosas de l' Ansaldo.

Bat. Nem a fer foch, granejat.

(prenem cada hu una botella, la fan
petá y ho abocan a la palangana,
Gonzales remena ab lo cucharó.)

Gon. Quina serveca!

Bat. Premeni.

Pau Poch espumosa.

Bat Be está.

Gon Per mi es la millor beguda (Tots prenem).

Bat. Y que ben mirat no es cart.

Pau. Ja ho crech, ; con daste' no paga!

Bat. El que guanya ha de pagar.

Aixó crech que es lo mes lògich

Pere (Bebent) No sé, avuy ho trobo amarch.

Pau Talta llimó. (Beuhen tots.)

Gon. Ja está bé.

Pat. Veyam qui guanyas demà!

Pau. Senyo Gonsales, vostè.

Gon. Per mi si que passen alts.

Pere. Que poca sort té en lo foch!

Pau. Sempre pert!

Gon. Oh jo en jugant
perdo mes qu'unas... perdiu

Pau. Que pert la perdiu?

Gon. No ho sap?

Per-diu - ja ho vew, lo seu nom,
no ho pot pas dirho mes clà.

Pere. Si, sí, ben dit.

Tots (rient) Si, sí, sí,

Pere. En diu unas! ja, ja, ja. (12)

Gon. Si fos capè, s'compendria
que sempre haquí de pagar
pero cre.....

Pau. És directo

4
tot ve a' se l' mateix pel cas.

Bat. Donchs jo so' casé y may pago.
ja es massa antich lo paga.

Gon Senyo' Batllori ciudado
ja sap que no s' pot dir blat.....
Vosté té sort en l' amor
cregui que may guanyará.

Bat A propont vull que pröbin (s' treu la
petaca)
uns tabacos que m' han dat.
Fumin aquest be' de Déu
Son de la Volta de Bays!

(Donas un puro a' cada hu)

Gon Sé conech la procedencia!
Neuhen com alló es veritat?
Regalo de la mestressa!!

Bat' Encara jo no he dit tan!

Gon; Si conech be la vitola!
cuants cops a' mi m' en ha dat!

Bat'; També a' vosté? Donchs a' ispis
de rabia l' veig a' cremar. (l' encen)

Jou
Pau ; So crech que aqui som uns cuatre!
(que haura estat fullejant un diari)
llegint per si) Cronica Comercial.

Jou ; I'han pujat li fretos?

Pau

No.

Bat ;

I las obligacions?

Pau

Ca!

Jou

Senyor Batllori! vol dir?

que tindrem de ser rivals?

Bat ;

Que! per allo? calli home!

no veu que un ja te anys?

Ni tampoch m'eu curdaric,

sino' ja per lo que sap.

Jou

Las moscas van a la mel.

So tambe, si ja no ja.....

Pau.

Ja veig ja que vostes dos
ave s' volen excusar,

y dissimula unas cosas

que hasta l' mes foute las sap.

Si sentessin per las cucardas.

||

5
quin modo de murmurar

s'els passen mes per la boca!!

Gon

Donchs no senyor, jo só franch.

no vull dir que antes, pero ara?

, Si sols me queda l'compas

y l'afició, com diuen

ls musichs de molta edat.

Pere

Vamos home, encara, encara,

serveis per enamora

Bat.

Per la meba part puch dir,

ja que n'estan enterats,

que si jo li he fet l'amor,

sols he sigut un dels tanti.

La mestressa es caprichosa,

un lo que busca es medra,

Aixis finch col·locació

y mes segura que may.

Per altre part, el seu home

es un pollastre aipelat

y vamos encara que

la fàbrica marxa mal,
no hi ha pas cap po de quièbra
te uns arrels que ni l'agram
; Que s'perden diners! s'eu prenen
a'redit, s'paga un tant,
y aixís sempre està la caixa
sense deficiat.

Gou

Es clà

l' que convé es que no in faltin.

Bat.

Veig que fora ser bestial
l' pensa posarli cura.

Gou

Ca; ni posarli un pedas!

Demà ns podem treure a tots,
y els que vinguen ja ho veuran.

Bat

A la caixa no hi ha actiu,
tot es passiu molt temps ha,
l' amo ja manca molts cops
pero no governa may,
lo pare de la mestressa
que ho va regentat molts anys

Pau. I el seu home? ja, ja, ja, (rient)

Bat. i Tu'es pensant que no repararà?

y el dia menos pensat.....

Gou. i Si es tan petit!

Pau. i Diu molt bé!

i I busca per altre part!

i Si vostè ho sapigues tot....!!

Pere. i Digui, home, digui, que sap?

Pau. i Coneixeu la Petronilla?

Gou. i La beata?

Pau. i Si.

Ja, ja,

la amiga de la mestressa

Bat. i Qui es?

Pau. i La..... que no hi cau?

Aquella que te costura

al carrer dels Capellans.

y fa' las cartas.

Bat. i Si, si.

L'altre dia m va senyar

una dissipet-la y res.

Nes quinas curas que fa!

Pau ; No sabem are que passa?

o mes ben dit ja ha passat.

Gon ; Contiu, home que riurem.

Tots ; Si, si.

Pau ; Ja li dich jo que s' gras.

(Tots s'alsau y forman corro)

Va fe creure a la mestresa
que pot perdonar pecats.

Gon ; Que ignorant!

Pere ; No: ; que bestia!

Bat ; Diqui, diqui.

Gon ; Si.

Pere ; Que fa?

Pau ; Donchs escollin

Gon ; Ja riurem.

Pere ; Qu'es confessadora?

Tots ; Ja (rient)

Pau ; Jo 'ls ho contare' senyors

però a mi m'ho han contat.
Diuen que pren la camisa
del qu'és amo dels pecats.
exigeix que siga curta
ben fina y sens cap pedas.
La porta tres cops a missa:
después la puja al terrat
y la renta a mitja nit
ab aigua de bacallà.
Juego s'posa a mirà l' cel
l'altre li posa plorant.
s'agenolla tres vegadas.
diu una oració y ja està.

Bat. Vámos home, de tan grossa:
no passa aquesta.

Hots (rient) Ja, ja.

Gon ¿I el pare Benet ¿que hi diu?

Pau ¿Com que li convé callà!

Gon ¿Ee reho?

Pau ¿No veu que hi suca?

Gou. Crech qu'el sento!
 (Contra l' Pare Benet per lo foro)

Escena 2
 Dits, Benet,

P. Benet (Entram) Deu los quart.

Gou Saludo

Benet Gracias.

Batu Que conta?

Benet Que l'mon ja no es com avans.

Bat; Home que diu?

Gou No es rodo?

Pere; Pot ser si, qu'ore es cuadrat!

Benet Vostes veig qu'estan de broma
 parlo dels vicis morals,
 que rosegan nit y dia
 l' cor de la societat.

Se no hi temor de Deu,
 ; ja no hi fe com avans!
 ; ja no creuken eb miracles!

la fent del sigle il·lustrat (ab ironia)

Bat; Que parla d'aquell diari?

P. Benet (cremat). Home que tinc de parla!

Que vol que sigui un país,
i ahont s'bella l'can-can?

y després ve la cuarema
y ningú va a confessà.

Ay Espanya, Espanya, Espanya.

Gon; Home be hem el'ana endevant!

Bat; I encara voste ab sas obras
be n'ha prou catequisat!

P. Benet Lo poch; necesito ajudas.

Hots menor

P. Benet

Ajudas!! (Aguantantse
l'riuere)

Pau

(Tu'es animal!)

P. Benet

Si s'en burlan.... (Ademan d'amarren)

Bat

No tenyo

P. Benet

Es que....

Bat

Una cosa es riure
y l'altre fora burles.

9
P. Benet, Desenganyis, sense fre,
marxan molt mal los caballs!
; Si hi hagues un altre yo!

Pere Serian dos yos

Benet (anantser) Ba, ba,

* ; Vostes sempre estan de bromas! *

Meas obras son llums, luceros
seran paliatius, calmans,
y el poble ja necessita
un remey mes eficas.

Gou Attractit per la homeopatia

Pat ; Y si li dones la Bua?

Benet ; Si sen burtan (anantser)

Gou (Determintho) Home no
la mateixa ociositat

pero digui ; que escriu cre?

Benet ; Que no li vaig dir? La clau

La llave de oro, enten?

Mes voster no la veuran

Ab "El camino del Cielo"

* Pere. No, no, pot continuar.

jo se' lo qu'eu va passar.

(S'eu va per una de las portas
laterals)

Escena 3.

Dits menys Benet.

Pau Sa s'ha cremat!

Bat Qui s'amoli!

Gou Per la mestresa es un sant!

Bat Entra ell y aquella ximpla
del carrer dels Capellans
als posan un cap!

Pau Y un pis.

; Mirin aixó com está!

(senyalant los cuadros de las parets)

le
Escena 4.

Dits Laya y Signor contenti de
brasset)

Laya Deu los quart

Pau } Silenci! (sorpresa)
Pere }

Gou Ah! (id)

Laya Cal vegada he interromput.....

Gou Oh! no...

Laya (senyalant a Contenti) Ab aquest hem dit.
'nem a veure a la mamá.

No es aquí?

Gou Es difficultos.

solen surti, y no sabem.....

Laya Dispensin, hi entrarem
Saluda. (a Contenti) Vamos senyors....

} saludan ls' dos y s'en }
{ van per lo foro }

Escena 5.

Dits menys ~~tercera~~ Laya y Contenti.

Gou La núvia!

Pau Es la seva filla.

Pere ¿I aquell el seu home?
Gou Es clà.

Un cuinè napolità.

Pere Ja s' coneix; porta una armilla!

Pau ¿Tan luxu y tan obsequiada
y casarla ab un cuinè?

Bat Ja, pro' ell ha fet papè!

Pau . Deu se fill de Capelladas!

Gou ¿Vostes surtan? o' que fem?

Pau Las quatre. (mirantse l' rellotje)

Pere Encara fa' un sol!

Gou Ja es hora d' ana' a' da' l' vol

Pere A vestimos!

Gou Si.

Pau Si.

Bat Anem.

(S'en van un per cada porta de
los laterals)

Escena C

(Beleta y Xacó ^{y noy} pel foro figurant
arribar de fora)

Bel (sentantse y ventantse)

; Ay senyo qu'em canso abiat!
Aquell coche! quin pati!

Xacó; Mentres sigas grossa aixi....!

Bel; Valgam Deu y qu'ets pesat!
Sere com tu qu'ets inepte
desmarit, y ab una veu
de curriola sense seu!!

Xacó Beleta..... tinguem respecte!
so: l' teu home.....

Bel Aneu, bo, calla
Semblas eu Simon del hombra!

Xacó; sino fos perquè 'm fas sombra!
Just, com un minot de palla!
Si fos' mes.....!! (en un arranque)

Bel Sa + enquimeras!
; Prou te reho l' senyo Eloy
que tots tres, jo, tu, y el noy

formem unas setrilleras

Vés al fi ab qui em van casa
ab tant que sobran bons mots!

Xacó Be, si t'agraclan l'grossos
a mi las petites, clà.

I no'm vingas ab romanços
de si ets o no dichosa

saps qu'et diuen? Caprichosa!

Bel I tu que no ets dels mes manros!

Xacó Com mes anem, ets mes rara

y mes lletja, .. encara, avans.....

oh, y valga que aquells brians
no t'han surtit a la cara.

Bel (al noy) Vesteu Fonso, ves fill meu

(bon exemple pren aqui)

Alfonso Vitat que so hereu?

Bel (acompanyantlo al foro) Si, si.

En sen gran.

Alfonso (anantien) Jo sere hereu!

(s'en va)

l
Escena 7.

Beleta, Xacó.

Bel. (barbant al prosceni femina.)

Fu i ab quin dret me criticas
els defectes personals?

Xacó; Ab lo que finch de marit
y ab altres qu'em callo saps?

Bel; Sinó fosses un doneta!²
ja t'hauria confirmat!

Xacó (No seria'l prime cop!)

Aixó ja no pot ana (sent l'home)
tu m'insultas si, Beleta.

y ten compte ab lo que fas!

Bel; No saps que jo so pubilla?

Xacó; Bueno ets pubilla; que hi ha?

Bel; Que la mestressa so jo!

Xacó; ~~Fu~~ no pots disposa res. *

y no t'ho posis al cap.

perque t'nirà mal, eutens?

Xacó; Si jo fos.....! mes val calla!

* y es molt gran ma potestat,

Morra, mudem de conversa!

Bel Ja ho saps, si vols viure al pau
atipat, passat be,
y deivam esta, ja ho saps!

Xacó (Es lo mateix que la sogre)

Bel Que murmuras? parla clà!

Xacó Que murmuro? que ta mare
tos parents, ta germanat
y tota la teba rassa.....
sou, iguals, iguals, iguals.

Bel Que son mos parents? Fronera?

Xacó No cal que ho diga, ja ho saps!

Bel No; ho diras, d'aixo n vull probas!

Xacó Probas? si t'en idare un sach!

Bel Vingan!, vingan!

Xacó Una sola

Bel Digas, ~~dixas~~, que sera? veyam!

Xacó Perque tenint nostra filla
un dot que pot ben ana,
no ha trobat sen guapa y pve

un home que tinga nas
a la cara, qu' hagi dit
vinch a demanar sa ma?

; Be n'hi ha prou d' homes a Espanya!
pero com qu' han ensumat
qui era sa mare, han dit
no, no, aixó no convé pas,
tal la madre, tal la hija,
ningu vot aná enrramat!

Bel. ; Donchs veyas perquè la noya
s'ha quedat per vesti sants!

Xaco L'has casada, be, y ab qui?
al fi ab un italiaí
que dui qu' es de cara bona
fronat perdut, sense un clau
; Si portaba una camisa
l' dia que va arribá!.....

Bel Xaco, mudem de conversa

Xaco (Que prompte ha volgut muidá!)
No vull calla, s'acabo,

so son pare, y puch parla'
(Encara que si be s'mira
no s'em sembla ni del nas)

Bel ; Poca vergonya!

Xacó ; La santa!

Bel ; Sabataras!

Xacó ; Més de gat.!!

Bel Doneta!

Xacó ; Si fos mes home!

Bel Donchs té, veyam si ho serás!!

{ Al dir té, li dona una bofetada. Xacó al
primer impetu s'encen de sanchs corra a
agafar una cadira la enarbola per
anarla a rompre sobre las costellas de
Beleta pero en aquesta postura s'repena
y esclama:

Xacó. Deteniume!!!

Bel. Si veyam, fucam si gosas!

{ Així ho dirá impàvida ab los braços plegats
esperant l'cop ab la confiança de

14

} que no l' descarregarà, y al fi esclata
una rialla burlesca.

Bel Ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja.

Escena 8.

Dits y P. Benet sortint apressurat per
los crits que ha sentit.

Benet. Xacó! per Deu! quin escandol!
Xacó. Me' ha pegat. (Baxant la cadira)
Bel ; Perqué ho mereix!
Benet; Sempre aquestas disensions!
Xacó. Al fi jo m' divorciaré
y aixis s'acabarà tot.
Bel. Despit di, Pare Benet.
sense mi fora un perclut
may calla ab aixó mateix!
Xacó. No passarem del Setembre!

Bel ; Si eu tenim ja ventilles !!

Xacó ; Aixo deuria ser molt prompte !!
Quant jo voldre, ho tens entès ?

P. Benet. (Amainemlo, que si ho feya
a mi no m'faria bé.)

Volen prestar atenció
y observar quant los dire ?

Bel Sa pot parla. Sempre jo

Benet L's donare un cuadernet
y repassinlo, contemplil (a'paco)
ja veura com dins poch temps
sabran fins ahont arriba
allo que s'en diu l' dret.
Después me benehiran.

Bel ; Sense aixó també ho mereix!
; Quants consols rebu en lo meu
tots dimanau de vosté !

P. Benet Vosté m'honra y jo desicho

} Se sent una campaneta que
figura ser la de la porta de la
escala.

Bel (A Xaco) Cruuun, ves a' obri: no ho sent?
Xaco; Enderant, com un criat!

} S'en va y torna al
} instan ab una carta a' la ma }

Benet; Veu? ja no sembla l' mateix
desenganyis ell es bo,
l' infelis es un anyell

Bel Pot dir que valgali cuipó

Bel Qui hi havia? { Xaco entra }

Xaco (donantli) Carta, te.

Bel (mirant 'l sobre); No es pas lletra de la mare!

{ Desclotauent la carta y mirant 'la f... }

Oh! no sap d'aqui es?
de la Eugenia.

Ben No m'interessa

(Beleta s' disposa a llegir)

Escena 9.

Dits, Laya y Contenti, entran.

Laya Deu la quart mare.....

Bel

Obrí fills!

Laya Pare.....

Xacó

Noya.....

Laya (a Benet)

¿I Voste?

Benet

Be.

Bel. Vámos, sense ceremonias,
aquí no s' fan compliments.

Entri, surti, vaji, vinga
ab tota franquesa enten?

Contenti Vsted. ser muy bella donna

Xacó (mirantse!) (Ée una fatcha de berbe'!)

Bel ¿Pero que no hi ha cadiras?
que fem de plantó, aentems.

} Preneu cadiras y s'assentan tots
} formant un semi-círcol. Contenti
} portará la cadira per Laya y Xacó
} per Beleta, mes lo Pare Benet s'assen-
} al costat d'aquesta.

Laya És cert. ¿qu' ha sortit mainá?

Bel Ab ton pare, are arribem.

Laya Nosaltres busca que busca
per tota la casa, y res.

Bel Venim de torna' visites.

Hem estat a casa'n Chés.

Benet (Baix a Isabel) Sembla tot un bon mingó.

Bel ; I vol que jo esguerrei res?

; Les donas tenim un tacto
ab cispo dels casaments!

Xaco (Contemplant a Contenti y ap.)

; Ja l'compadeixo de veras
; Un altre martir!!

Laya (acabant de dir algunes paraules al seu home)
Hoo sentis?

Bel. Are que tots som de casa,

; saben que podriam fer?

; crech que a tots agradaria!

Benet ; Di 'l rosari?

Bel ; Ja 'l direm.

No senyo, menjá uns bunyols,

que aquest dematí jo he fet.

Benet Aprobado.

Laya ¿Bunyols?

Contenti ¿Bené!

Bel Xacó alla l'escudella,
-preguntau a las minyonas-
demana la plata, entens?

Xacó ja sabran lo que vols dir.
(¡Vaya l' mateix qu'un servey!)

Benet Ben pensat

Bel I porta vi.

Vamos tot lo menester

} Xacó s'en va
{ pel fondo.

Benet Vosté es la mare de tots
Viva, senyora Isabel.

Escena 10
Dits menys Xacó.

Bel (recordant) Ah noya, saps qui m'esperia?
La Eugenia.

Laya De Perpinya?

Contenti ¿E sorella?

Bel Una criada
que jo vaig tenir molts anys.
molt rosseta y aiperida.

S'en va enamora' un gabais
y are viuen com uns reis,
mes amunt de Perpinya.

Cont ¿E comercianti?

Bel (No comprenentlo) Com diu?

Benet Pot dir quin ofici fa.

Bel Dispensi, com no l'entench!

Feuia un oncle fabricant (a Contenti)
de coronas.

Contenti Ah coronas!

Bel Y ell segueix l' mateix art.
Coronas pe'l sementeri.
Oh! y esta ben arreglat.

Sempre ~~de~~ escriurem que hi pugem.
Anemhi aquest any?

Benet

i Si hi van
contin que sinch jo també.

(Com que jo, no pago may?)

Bel

~~Oh~~ Oh ^{cert} ~~just~~, en surtin jo a fora
vosté a mon costat, es clà.

Laya

Mama, que llejeip la carta?

Bel

Firma l' seu home, veyam.

(Llegeip la carta)

" A la senyora D^a Beleta Cambordon.

" Estimada amiga: desitjaria que la
" present los trobei a tots ab la mes per-
" fecta salud a D. G.

" Sabra com aquest any hem deter-
" minat ab l' Eugenia venir a passar lo
" mes de Setembre a Girona, ab l' idea
" de pendrer las aigües picantas de Pedret.

" La Eugenia y jo esperem aquesta en-
" trovista ab molt afany, tan per la

« necessitat que tenim de ditax aigua
 « com pel gust de podermos veurer.

« Expressions a' la familia
 y un petó al noy.

Simon.»

Bel Anemhi?

Laya² Si, mamá si.

Bel Ja está dit, marpem dema.

Quants serém?

Laya²

Fots.

Escena 11

(Dits Xacó y una criada que porta
 una gran safata ab vasos pertots
 una botella de vi y una plata de bun-
 yols.)

Xacó (Entrant)

Els bunyols.!!

Bel (A Xacó): Que feyas, qu'has tardat tan?

Xacó Gu'habia de fer, buscaba.

Bel (A Benet) (No'm convé que vaji allá)

Xaco' i Sab que busca? las minyones.)
Ahont deixa aixó?

Beleta i (a tots) Veuran.
femho ab tota conveniencia.

Laya M'ama; qu'ens dona brená?

Bet Una cadira aqui al mitx
y tots anirem picant.

Beleta s'alta y entre ella y Xaco' col·loca
la sapata sobre una cadira devant d'ella.

La criada s'en va.

Laya i De que son?

Bet Son de la reyna

Laya i De la reyna?

Benet i No es estrany!

i No hi ha caldo de la reyna?

no hi ha sopa, arigua imperial

Arumbe' hi pot haber bunyols.

Xaco' (Hasta hi ha lloros, reals.)

Benet I si s'considera bé

un bunyol es molt real,
perque sembla una corona.

(N'alta un de la plata)
(y s'el menja)

y ben mirat no son mals.

Contenti (senyalant ls bunyols)

¿Que e' questo mi matrigna?

Bel Son els bunyols que so feix.
costum del pais.

Benet (prenentne un altre) A ornemhi.

} Fots preneu bunyols y van
menyant Xaco menja dret }

Contenti Bene, bene.

Laya Si.

Beleta ¿Que tal?

Xaco (Ni per fer bunyols es bona!)

Benet Expel-tents!!

Laya Bon gust.

Contenti Me piache.

Benet Vámos l'hem de proclama'
reyna de las bunyoleras.

Bel Es favor.....

Benet No, la veritat
com vostè ningú.

Bel No sofoca
Xaco' (Vaya un modo d'adula!)

(; Ja sou ben bunyols!)

Bel

Y encara.....

Benet Millors que aquets no s'en fan.

Bel A Espanya no: puch jurarli.

Ben ; Vámos que te un pols de sal!

Bel Gracias.... pero; que no veukem?

Ben Vaya, y hasta's brindará.

{ Lo pare Benet pren la botella
del vi y en posa a tots.

Bel Layeta.....

Benet Cada hu el seu!

Brindo per..... (Munt lo seu vas)

Bel Veyam, 'veyam!
Laya ; Per la patria?

Benet Per la reina,
dels bunyols de bacallà
Fots Viva'viva!

Bel (orgullosa) Gracias, gracias.
Xacó Jo brindo perquè la patria.....

Benet; La patria? (Focantee l'ventre)

Bel (a Xacó) Anem, ves, pabal.

Xacó (cremat) Donchs are no brindare!

Bel Ni caps falta, que hi faras!

Conten. Jo brindo per la madrina!!

Fots ; Viva!! (gran crit)

~~Benet~~

Xacó ; Que tant crida!

Bel (a Xacó); Qui pot impedirho?

Escena 12.

Dits, D^o Modest entrant.

Xacó (veient a D Modest) L'amo,
y anunciantlo)

Modest

Deu los quart.

(Tots los actors tractaran d'ocultar
los vasos banyols vi & passentros
d'una ma a' altre)

Bel

(; Que vol aquest!)

Modest

Sento interrompre la festa!

Bel

Que s'ofereix Dª Modest?

Modest

Que a' solas. Dª Beleta

m'urgeix molt parla' ab voste

Bel

No te de fer diferencia,
pot parlar tots som de casa

La meba filla, y el fendra. (seny
launth)

Modest

Es cuestio molt delicada

y tindria molta pena.....

Bel

Repeteixo. que tots som

intims de la parentela

Ja pot comensa, si vol.

Xaco

(La troca veig que s'enreda)

Modest

Está be, mes si per cas,

no li plaguessin mas queixos

devant dels senyors, no olidi
que m'ha instat vostre mareja.

Pel (Que grosse!)

Benet (Pobret)

Xacó (Que vol?)

Modest Ja sab senyora Beleta

Pel Lo Donya.

Modest Do Isabel.

Xacó (Maja, te, clavat, aquesta)

Modest Ja sap que jo l'herede
so de la fabrica entera
patrimoni dels meus avis.

Xacó (Be, pro qui governa es ella)

Modest Nos pares per un acord
de reho; ~~que~~ ~~per~~ ~~la~~ ~~seu~~ ~~pare~~ ~~concediren~~ ~~la~~ ~~administracio~~ ~~y~~ ~~regencia,~~
y ab lleys expressas,
concediren al seu pare
la administracio y regencia,
El seu pare, que al cel siga,
molts mes anys que aqui en la terra
El Senyor Fernando, era home.

Bel (furiosa) Finga un poch mes de respecte
El meu pare ja ha dat compte
si algun pecat va cometre,
y no vingui vosté aré.....
a remenarli las cendras.

Modest Ni he ofes sa memoria,
ni li falto a la decencia.
mes deixeu aquesta historia
si la creu inconvenienta.

Bel Fera' molt bé, y vaji al gra'
perque ja es fart y finch premsa.

Modest Justament per ço venia
la meba missió es aquesta
parlarli clai y catalá
que an que s' molta ma paciència
cuant me feu sortir de fo
cregui qu'eu fates bona feina

Bel Acabem d'una vegada.

Modest He sabut donya Beleta
que ab lo temps que vosté esta'
d'aquesta fabrica al frenta

(moviment de Beleta)

Si si vostè, qu'el senyo' (senyalant a
mana, pero no governa. (Xacó)

Xacó (Veritat, ella deu las calsas
bandera, fanal y riendas)

Modest Voste sola es responsable,
desde que vostè regenta
va tan mal tot, qu'és vergonya,
naro fora un altre exemple.
Els obrers tots malcontents.

Diu qu'els allargan las penes
y els encurran els jornals.

Diu que vostè ab la sanch seba,
està fent l' seu agost.

Diu que té una patuleya
d'empleats, aduladors
falsos, il·legals e' ineptes.

y que vostè ls depà obrar

Bantlos sous que no mereixen,

Diu que la seba conducta

privada es tan redolenta
que d'èsta casa santuari
d'el treball y la modestia
voste n'ha fet la mansio
dels sarraus orgias festes.
y dels escandols majors
que he de callar per prudencia.

Benet Protesto. El que ha dit: cuipó....

Modest Jo parlo ab Donya Beleta.

Pzel i ¿no te res mes que dirme?

Xacó i (Encara com te paciència.
La reho li sobra)

Modest Si.

Falta ma postera queixa.
Acabo de veure ls llibres.

y un deficit me presentau
que m'ha deixat atontat

La caixa ha quedat ja neta
y l'dine que han pres a guany
un capital representa.

simulat, fals, que ab ics trampas
fan que verdadi aparega.

Bet ; No ha insultat prou Dª Modest ?

Modest ; No s'insulta a qui's desprecia.

Bet ; I about esta lo seu dret
per veni aqui a casa meba
a insultarme sens motiu ?

Modest ; Creu voste Dª Beleta
que aixó es seu ? creu per ventura
que regenta es se mestressa ?

Jo ja so major d'edat.
dema si vull la puch treure
y posa en son lloch qui vulguia
o qui millor m'apareguia.

Benet (Guina pillada!)

Laya (Jesus!)

Xaco (No'ns faltaba sino aquesta!
about aniviam ? ho!

; ni som bons per fe' espardeyas)

Pzel Donchs no ho lograda, si furo!
pledjerem, tindrem guerra
Mon pare m' traspasa a mi
aquets drets qu' em perteneixen
de mi passau a mon fill
y d' ell a sa descendencia.

Benet Aquesta es la lley de Deu!

Modest Miri senyora Beleta.....

Pzel Repeteixo que so Donya.

Modest Lo qu' es vostè.....

Pzel La mestressa.

Modest Donchs jo so l' amo senyora.

Xaci (Jo no sé, ni ell, ni ella)

Benet Armi plet.

Modest Calli; escolta

i fa se' que tot ho esquerra!

i hipocrita per medra

y menja ab l' esquena dreta

i fa s' acabara l' furro!!

Benet (M' coneix, Aipo s' enreda!)

Modest (a la orelleta); Perquè va deipa l' fali
del carre de la Piereta?

Benet (No parli d'aipo, Ja callo)

(; Ay si tornés la crew verda!) (per ell)
Bel Senyo Modest per la porta
o veura las conreuenencias.

Modest Sortire' perquè no es digne
pent fan cirica y fan bestia
de parla' ab mi

Bel (senyalantli la porta) Insolent!

Xacó (amenasantlo) Meiri que....

Modest.

Vafi, doneta.

voste no es carn ni peip.

Ja ja ja (rient) Hasta mes veure.

(S'en va)

Escena 13

Dits menys D' Modest.

Bel; Ja's fora!

Benet Ni ell ni el mal temps

Xaco ; Si no s'en va ...!

Benet ; Qu'els fa po'?

Bel Sens ni mica.

Laya Que farà

Xaco ; Encara que ab aquell femot!

Bel Ba, ba, anem deixemho correr
pel susto a' repetir tots.

Benet Ben pensat

Laya S'aproba

Contente.

Bene

} beuen tots

Bel (a Xaco) Mira, fes retirar aipo.

} Xaco avisa una criada que surt pel }
} foro y sen porta la safata y demes, }
} y sen va dissimuladament darrera d'ella. }

Bel ; Anensen are a' pareig?

Laya Si, be,

Benet Ja no pica el sol.

Laya Si, si, mama.

Bel (a Laya y Contenti) Comenseu
a passar ja ^{que aquell y jo.} ~~direr~~ ~~perch~~ ~~tant~~.....
Mira a baix espera l' coche

Laya Bueno, bueno.

Bel. Per tots dos.

{ Laya s'agafa del bras de Contenti
{ y s'en van apressurats }

Escena 14

Beleta, Benet.

Benet; Sap que aquell boig no m'agrada?

Bel; No hi ha po P. Benet
finch la payella pel manech
; que cridi!

Benet; Ell se reventarà!
; Si en fes una de las sebas,
a mi no m' daba cuartel.

Bel No hi ha perill, no ho farà.
jo se' fins ahont te dret.
Per altra part, ell me escolta

no té l'clatell gaire net
y la po sempre va a mitpas

Benet Oh jo ho crech si ell coneques....
pobrets, pobres de nosaltres
no'n quedaba un de sense.

Bel Ja molts cops s'ha aborotat
se surt de tino, y después
torna sumis, m'acaricia
y hasta m'besaria'ls peus.

Benet ¿Vol dir que ja altres vegades
aipò d'avuy li ha vist fer?

Bel Si pare, diferents cops
y el resultat sempre es res.

Benet No'admira vostè y m'encanta
no se d'ont treu'l talent!

Bel ' D'algo a una ha de servi
tenir contacte ab vostè.

Benet Oh! gracias! las mebas obras
cregui que bastant hi han fet.

Escena 15

Dits y S^{ra} Petronilla

Petro. (entrant) Ave Maria, Purissima!

Benet Que Deu la quart a' vostre!

Bel ; Oh, senyora Petronilla!!
ben vinguda.

Petro Com anem?

Bel Molt bons tota la familia.

Petro Donchs el servey de vostre
desde ahir que la migranya
m'apreta.

Benet Be; que hi farem!

Petro y despues, aquellas llagas!

Bel Paciencia!! no hi ha remey!

Benet' Acan matey, no troba cura?

Petro' Impossible! ho vol el cel!...

Benet Fama com mes martir mes santa!

(Pero jo no t'crech de res')

Petro Deu ho vol aixis! ; que siga!

Fot per lo sant nom de Deu
Benet ; Perque' no avisa a' n'en Picas ?

Petro ; Ay fill meu ; que saben ells ?
; que hi entenen en curar !

Benet ; Ah ! res, jo no hi finch pas fe.

Petro ; May 'ls metjes farau curas
com las curas que jo he fet !
y ja ho sap, no ab medicinas
ni ab potingas ni ab remeys.
no senyo, jo ho faty ab aigua
clara, beneyta, s'enteni
no recerits mes frastos
qu' un morté y un braseret ;
ingredientes ? Hum d'estampa
; closcas d'ou, herbas, arrels,
alas de rata pinyada
que las pico en el morté
y frioleras que no dich.
Segons l' mal l' remey.
Benet ; Ja se' que voste' profesa

L'art de curar.

Bel

So ho crech!
; si fa unas curas horribles!
A mi cre'm te en remey
per aquells brians, ja sap. (A Benet)

Petro

Si, si, y que 'ls hi curare!

Benet

Fara un miracle, si ho logra
perque' allo' ningui ho enten.

Petro

Deixiu per mi.

Benet

Ja confio'm

Petro

; Gu'estigui en gracia de Deu,
y lo demes deixiu corre!

Benet

; No'm sabria a mi un remey
per lo puagre? Ja anys
que no'm puch treure l'rosech.

Bel

Ab molt gust. Agafi un olla
nova, que ho hagi cuit res
l'ompla mitja de vi ranci.
despues hi posa cabells
d'una monja de trenta anys.

jo ja'ls proporcionare.
I tinguiho ab confusio
tres dias.

Benet Ah, be, ja, tres.

Petro. Despues pela una farronja
y fa torrar be la pell
ben torrada.

Benet Com carbo'?

Petro. I encara que ho siga mes.

Benet } s'fren una cartera y va apuntant
{ lo que diu Petronilla.

¿ Mes que carbo'?

Petro ¿ Luego hi tira
tretse olivas.

Benet ¿ Tretse? be.

Petro ¿ I si n'hi tres. catorse?
Fora inutil l' remey!

¿ Neu que tretse representan
els dotse apostols y Deu?

Benet Ah, ja, ja.

Petro Apunti: Tres claus.

Benet ¿ De pany de maleta; o que?

Petro. No senyo, no, de clava.

Benet ¿ Claus de clava a la paret?

Petro ¿ I una corona de branques
feta d'un esbarse' sech

Benet ¿ Caram, digui qui a aquest' olla
semblara' la vera-creu!

Petro ¿ I l'us?

Prengui una sotana
d'un escolá ben primet
l'esqueixa de dalt a baix
a lencas y a bossinets
la multa be ab lo de l'olla
y s'ho fa' posa' al ctatell

Benet Vaig a Frastadarho al libre!
(Vol enganya' a un gat vell!)
(s'en va)

l
Escena 16.

Beleta, Petronilla.

Bel 2 Sap que alló d'aquella ampolla
m'ha dat un frastorn gran?

Petro 1 No es pas de mal pendre!

Bel 1 No.

L'quí es l'gust regular
pero l'quí em molesta molt
es alló del sacsejà.

¡Com que li volia dir!

Petro 1 perque filla em posa un cap!
2 Que no es d'un color rojench
la medicina?

Bel Es d'un blau.....

Petro Ah! no ho veu? ja m'ho pensaba.
Encara en fan poch.

Bel Caram!

miri que dura mitja hora
aquell joch d'amunt d'avall.

Petro Santa dona! no hi fa res!

Bel ; No se si ho podre aquanta!

Petro ; Voste estigui ben quieta.

Bel ; Veli aqui, aquest es l cas.

com vol qu'estigui quieta
i m fan amar com un sach!

Petro ; A voste'?

Bel ; Doncas a qui?

en Xaco m'aguanta l cap.

el ~~pare~~ ^{pare} Benet ls peus

~~per~~ una minyona pel bras.

y un altre m dona l remey

y fentme amar com un sach

es cansau ell, jo pateixo.....

ja sabe, ; com pers teu!

Petro ; I la sabejan? m'agrada!

sino es a voste' ; san Pau!

;~~La que es~~ ~~xxxxxx~~ ~~en l'ampolla!~~

han de remena l'ampolla,

a voste' no. ; disbarat!!

Bel ; Veli aqui l qu'es femi homes,

qu'entenen la B. pe la A. !

Petro Parlem de tot; jo venia
per alló que voste sap.

Mea tart ni podria ser.

Bel Tindrem un temps molt escàs
perquè tenim de sortir.

Petro Si en un pare-nostre està!

Bel. Que ho pot ferho aquí mateix?

Petro Si, si, es cosa d'un instant!
y ab un cop cada semana.....

Bel Jo ja ho tinc tot preparat.

Petro Donchs portiho y enllestim,
lo propi es descarregar
la consciencia.

{ Beleta s'en va a la calaixera
y treu un ciri vert y una
camisa de dona, que ho entrega a Bel. }

Bel

Aquí té

la camisa, y creu que així
fare' net de tants pecats?

Petro Basta que jo me la posi...
 El pare Cerilla ho sep
 ell ~~per~~ m'ha vist totes les llagas.
 y diu que mentres y feu
 no trobi per ellas cura,
 finch el dret de perdonar.
 ; Si volguesi guanyar diners⁺
 fentho a tothom, pero no
 tot per voste' esta' guardat
 cuipis obro ab mei potencia.

Bel Ben fet. Ja pot comensa'.

Escena 17.

Dits Xaco' (mudat)

Xaco' : Que no surtim'?

Petro : Ja us' destorban!

Bel (a' Xaco') Finch feyna are, no entris mes,
 pots esperarme a la porta
 y no entris mica ni pens.

Xaco' (anantien enfadat); Hi fet ja mes sentinellas

Modest

La veu

de Deu are está escoltan
que cuant sont tants 'ls qu'és quieran
no 's poden equivocar
; A fora! y donguin las gracias
que aixo no 'ls costi mes cart!

Xacó (¡Ja ho deya jo, que algun dia
aixó acabaria mal!)

Bel ~~XXX~~; Deu meu tan be qu'els hi fet,
y fan mal pagat, fan mal!

Petro (¡Perdoneu los senyor meu
que no sabem lo qu'és feu.)

Bel ¡¡ Jo bramo!!

Xacó (a Bel) (Ja pots bramar,
que encara que fivis cossas
per forna, ho veig mal parat)

Bel (a Xacó y els seus) Anem Xacó anem senyors.
(a Modest abira) No faradem en tornar!

(s'en va)

Benet (a Modest a l'ovella) Fornarem, no es lluny 'l dia.
(s'en va)

Bel . Com qu'és tant curta!

Petro . No importa!

Val més que ho assegurem.

Bel La porto aquí al pit... ah, miri.

Petro . ; Vejam doncas si ho diu bé?

} Beleta s'fren de la pitiera un paper, lo desplega y llejeip las següents paraulas ab certa cantarella.

Bel «Llagas de Dios, llagas de Dios, quitad las manchas de nos. Amen.»

Petro. Aipó es, jo caminare
portant aquest civi encas,
voste m segueip al darrera
y em va fent asperjis me,
ab aquest boip benehit.
So mentrestant tot baixet
resare aquella oració,
fau horrible;

Bel . ; Si? Deu meu!

Petro

Cada volta que la dich,
s'em erissan 'ls cabells.
Bateixo molt, molt, escolti.

{ Dirà los següents versos ab cert
{ misteri acabant com qui plora }

« La Virgen ~~lloba~~, lababa
San José tendia,
Y el niño lloraba
de frío que hacia. »

Amen. »

Bel

(entemida); Si que tenia retó!

Petro

; Ay pobre bon Jesusét!
no puch pensarhi.

Bel

Camini:

que ja se'l que finch de fer.

{ Petronilla comença a camina per la escena
{ ~~lloba~~ ab lo cap baix y murmurant los versos
{ sobredits. Beleta detras fent asperjis sobre
{ la camisa que porta Petronilla y dihent ab
{ veu alta aquell estrivillo, de Llagas de Dios.

Al poch rato s'obren sucesiva-
 ment ~~les~~ portes laterals de les que
 surten D. Pau y D. Pere. Los que
 al veurer aquella estranya cere-
 monia esclatau a riure.
 Luego per haber sentit la rialla
 apareixen lo P. Benet a una de
 las portes laterals y Xacó al foro.

Escena 19.

Dª Beleta, S^a Petronilla, Pere, Pau, Xacó
 P. Benet

Pere } Ja, ja, ja ja, ja, ja, ja (rient)
 Pau }

Petronilla y Beleta s' sorprenden. A la una
 (li cau lo boip de la ma, y a l'altre l'civi.)

Petro }
 Beleta } ¡Ay!
 } ¡Bo!
 Pere } (rient) } Ji, ji, ji,
 Pau }

Petro Bon Jesus, deipen fupi! (~~formal~~)
Bel No's mogui dispils esta. (formalistic)
Benet ; Insolents!
Beleta ; Surtiu a fora!
Pau (serio) Senyora.....
Bel ; Quedau cesants!
Xaco ; Ben fet noya! ; Quins palans!
Petro ; Ay Deu meu, quina mala hora!
Pau Senyora, m' diria' t' motiu
perque' aixis' ns despedis' ?
Bel No senyo! (sech)
Xaco ; Perque' ho mereix!
Aqui casa ningú viu.
Pau Si ta cosa fa' alegra'
que vol que fem sino' viure ?
Benet ; Aquell que aqui vulga viure
molt calla' y molt poch mira.
Pere Gracias.
Pau.. Be, fora rehors!
; Sa son tots bona familia!

Xacó Oh! aquí'l que no's concilia.....

Pau Vagi allà..... senyo' canons!

Bel ; Imprudents!.... avuy acabau!
; hau estat molt poch gatants!

Petro. (Mofetas.)

Benet ; I mals cristians!

Bel Voster dos ja m' repugnaban!

Pere Com que no sou de la joca
per aixó' ns. ve a' despedi.

Bel ; Ningú' m' obliga a' fer
un dependent, quant no' m' joca!

Xacó ; Es que aquí manem nosaltres!

Pau ; Ja saben'l qu'em de fe!

Bel ; Quant no m' apareixen bé.

Li' fech y n' hi poro d'altres!

No estau sobran dependents,
guapos, bons, que en tots conflictes,
sempre seran mes adictes

que voste, y mes consecuent.

; Que per ma' hora y per mi,

Freballaràn ab avelor
Pere ; Sempre la honra y l'honor
va en boca de jent així!
Quedis ab ells, y anem (a Pau)
que m'apura la paciència
veure com a la consciència
No excusim y maltractem.
Vosté vol a sou costat
homen de cor envilit,
; Bastant hem ja delinquit
sols en haberto probat!
Vuy to crit de la reho
ja en mon cor esta tocant,
y primer me trobaran
mort de fam en un recó,
sobre quatre brins de palla,
ans que torná a dependi
de jent indigna de mi,
que el qu'és mes bo es un canalla
(s'en van Pere y Pau precipitadament)

Escena 20

Dits, menys Pau y Pere.

Bel (furiosa); Si are jo hagues estat home
l' hauria bofetejat!

Xacó „Jo també” (1)

Benet ; Tot ho mereix!

Petro ; Vaya un modo d' insulta!

Xacó ; Els farem fica' a' preseri!

Petro. Oh, si.

Benet ; Prou que hi pot anar!

Bel ; Sinch cents dinou dependents
en vint anys he cambiat
y no 'n habia vist un
tan poca vergonya y tan.....

{ En aquest moment s' oiran pel carrer
un ruido confus del poble acumulat
y alguns crits de mori.

Petro. ; Sentan senyors quin soroll?

Xacó ; Que sera?

(1) Aquest, Jo també, es historich.

Bel Si.

Benet

Oy.

Bel

Veyam! (va al balcó)

Ay Déu meu que hi ha bullanga!

} Benet va al balcó)

Petro

Jesus, santa Petronilla

sau Pere, sau Sebastià

ajudeunos.

Benet

Be no cridi!

Bel

Mo'amenassa aquella gent
que farà alarma al veïnats!

Xacó

I sont molts.

Benet (a Bel)

Apartis!

Bel

Ay!!

} Al dir ay Beleta es que dende l'arren

} li han tirat un troupo de col a' la cara)

} Xacó l'agala furios y mirantse, esclama

Xacó; Un troucho!; Si fos mes home.....!!

Escena 21

Dits, mes Sr Gonsales, Batllori.

Gonsales (surtin aprenurat)

Saben lo que esta passant?

Bel (abramantri) Senyó Gonsales, per Deu!

Xacó Voleu pujar?

Bel ; No entraran!

Batllori Senyora....

Gou ; No sap que intentem?

Bel (abramantri); Senyó Batllori!

Batllori Creuar

la casa.

Benet Pero a'n'ami
que creu voste' qu'em feran'?

Gou ; A voste' res.

Benet (respirant) Ah!!

Gou Per aqui
no mes lo feran' saltar

{ senyalant 'l balco' }

Bel ; Oh!

Xacó Fugim!

Petro Si.

Bel. No ho faran!

Petro. Pobre de mi! Pregare

Benet. Crequi que no li valdran,
ni las sinch llagas que te!

Bel. No m'abandonin! (a Goualú y Bat)

Gou }
Bat } Ja may!

Bel. A vostes qu'els hi fet rics
els toca donam la ma.

Escena 22

Dits y D. Modest precedit de Pau y Pere. y homes
donas y noys. ~~del~~ del poble que invadeixen la escena
Alguns d'ells portaran bastons y escopetas.

Xaco. Ja sou aquí! (asorat)

Petro. Santa ~~terra~~ Terra! Cecla!

Benet. Ay!

Xacó. Ay!

Bel. Ay!

Petro
Gou
Bat

Ay!
Ay!
Ay!

(Aquests cays los diran cada actor ab diferent
) tó segons sou tipo, mes tots ab sentit terronfich)

Modest (Adelantantse). a Beleta)

Minch, senyora, a noticiarli,
to que tinch determinat.

Bel (ab ira) ¿Per aixó tanta gent
about van ^{ab} tanti descamisats?

Modest Senyora, no mes ofensas,
; aquests sou los meus jermans!
; tots sou nobles, si senyora,
; la noblesa del treball! (senyalantlos)

Benet (Ay inquisicio! si ho veyas!
; qu'en fas de falta, qu'en fas!)

Bel Expliquis.

Modest Si y terminant,
; Que surtin tots d'aqui a casa,
; perque quedau tots cesants!

Xaco (Cagaina, 'cagaina')

Bel (ab ironia)

Bel

(S'venjan!) Aipó s'veura!

Modest Calli senyora Isabel,

y no'm forni a' provocar,

que si ~~avuy~~ ^{avuy} fa poch per broma

sas contestas he aguantat,

no respouch si cre he foria

Aquest sou los meus fermans! (als dots)

Tots sabeu qui es vosté,

L'estan veyent derrocha,

Tots han sofert mil infamias

de vosté y de sos companys,

Ja no queda medi infame

dels mes propis per ~~xxxxx~~ vecca

que per tiranisa' l' pobre,

no haji escullit y adoptat!

Aqui té una camarilla

de empleats, parents, companys,

~~xxxxx~~ capellans y curanderos,

que apedregant la moral,
la religió, y la decencia,
Nos han allunyat ja tant,
que sent vostés per aquí
no podem may més torna.

Aquí hi ha infelissas mares,
que sols viuen del treball
y han preferit que ses filles
sufriessin miseria y fam,
ans de consentir que vingan
a veure exemples tan mals.

Ja se' que al morir son pare
ho deixa tot mal parat,
mes que regentes vostés

han bastat vint y cinch anys,
per deixarho tan perclut,
que enasi no s'pot salvar.

¿Encara aquí no s'humilia?

¿y encara no baixa'l cap?

Poble

(cridant) A fora! a fora!

Modest

La veu

de Deu ara està escoltant
que cuant sont tant 'ls qu'es quixen
no 's poden equivocar

; A fora! y donguin las gracias
que aixo no 's costi mes cart!

Xacó (; Ja ho deya jo, que algun dia
aixó acabaria mal!)

Bel ~~Beu~~; Deu meu tan be qu'els hi fet,
y tan mal pagat, tan mal!

Petro (; Perdoneu los senyor meu
que no sabem lo qu'es feu.)

Bel ii Jo bramo!!

Xacó ii (a Bel) (Ja pots bramar,
que encara que fivis cossas
per torna, ho veig mal parat)

Bel (a Xacó y els seus) Anem Xacó anem senyors
(a Modest abira) No toradem en tornar!

(s'en va)

Benet (a Modest a l'orella) Tornarem, no es lluny 'l dia.
(s'en va)

Gonsales (à Modest) Preparis que tindrem guerra
(s'en va)

Batlloia (à id) Preparis a' pledejá.
(s'en va)

Escena última

D^o Modest, Pau, Pere, poble.

Modest ; A tan sou cinisme arriba
qu'em gosau a' amenassar!

Pau ; Temis perque sou fraidors!

Modest ; Sempre ls fraidors sou cobarts!

Ni res temo de una dona
que te l'cap a' passejar!

Desde avuy jo'm poro al frente
jo sol ho vull regentá

desde ave governo jo'

Voster dos m'ajudarán

(a Pau y Pere)

mes sols, vull economias

y economias molt grans.

Ab la meytat dels ahorros,
pagare' ls deutes passats,
y ab l'altra meytat fare'
que dobleu tots el jornal. (al poble)
I ab l'immensa economia
que ab tot penso planteja,
los deutes qu'ens abochornan
amortisare' abiat,
y recobrem la honra
ja perduda tant temps ha,
y rebrotara' la industria,
y dara' fruits celestials.

Es estrangers ab enveja,
diran un dia al mirans
ja'ns aventatja ci' nosaltres
La Fabrica Nacional!

(Tots se reconeixen en torn de D. Modest.)

Vu del poble; Visca D. Modest!

Tots

Si, visca!

Modest (incorporantse) Oh! quin dia avuy mes gran!

Fi

